

Ja, zoo zegt men, zoo krijgen ze antwoord op vragen, die ook bij hen rijzen.

We gelooven niet, dat dit juist is, of ook zelfs maar in enkele gevallen als geheel juist kan worden aanvaard.

En indien wel, welnu, dan is er nog grooter euvel.

Wekt de vraag-en-antwoord-methode inderdaad de belangstelling van den leerling? Zit 'n dat in die vragen? Een catechisant zei eens tegen me: gek, dat die menschen je altijd dingen willen laten vragen, die je heelmaal niet vragen wil. Door de vraag-en-antwoord-methode wordt juist in den belangstellingsgang van den leerling een zekere onrust gewekt. Laat hem kort en bondig in een logisch geheel van stellingen zien, hoe het is, — en geef hem de gelegenheid zijn eigen vragen aan den catecheet te doen. Indien het waar is, dat door de vragen en antwoorden de belangstelling wordt gewekt, dan is dit alleen mogelijk — psychologisch gezien — indien de vragen en antwoorden successie juist de interesse-volgorde van den leerling dekt. Anders stoort deze methode de belangstelling. En zal deze vraag en antwoord volgorde weer de interessevolgorde van den leerling dekken, dan wordt weer onafwijsbaar den indruk gewekt, dat de geloofswaarheden door verstandelijke redeneering ons bekend worden.

En dat laatste is een nóg grooter gevaar. Het is het oude gevaar van de Socratische methode van het nationalisme: de waarheden komen vanzelf uit de antwoorden op de vragen, die er bij ons rijzen op.

En dit alles geldt nu nog slechts van het dogmatisch onderwijs.

Hoever te meer moet het geschiedenis-onderwijs, dat juist een verbreking van aandacht, een verbroekeling van opmerkzaamheid en een fetterlijk cjteten van omschrijvingen, zooveel minder dult, verre blijven van een vraag-en-antwoord-methode!

J. WATERINK.

UIT DE SCHRIFT.

De plaats der bescheiding.

En de elf discipelen zijn bescheiden naar Galilea, naar den berg, waar Jezus hen heeft afscheiden had. Matth. 28:16.

Gedurende de weken tusschen Zijn opstanding en hemelvaart verscheen de Heiland aan Zijn jongeren telkens op het onverwachtst.

Waar zij ook waren, in de opperveld, op den weg naar Emmaus, aan de zee van Tiberias, overal overviel Hij hen met Zijn komst.

Slechts één plaats was er, waarvan hun tevoren was aangezegd, dat Jezus hen daar zou ontmoeten.

Reeds de engel gaf aan de vrouwen de boodschap mee: zegt Zijn discipelen, dat Hij opgestaan is van de dooden en ziet, Hij gaat u voor naar Galilea, daar zult gij Hem zien.

Op dien berg, waar Jezus hen bescheiden had, zou de eigenlijke samenkomst plaats vinden.

Zoo handelt de Meester ook met u, o mijn ziel.

Hij doet u door Zijn Geest en genade Zijn tegenwoordigheid vaak smaken, terwijl gij er niet op hadt gerekend.

Plotseling wandelt Hij soms nevens u op den weg.

Op de meest verschillende plaatsen verrast Hij u met Zijn ontmoeting.

Doch Hij heeft ook vaste plaatsen, waar Hij u bescheiden heeft.

Daar kunt gij met zekerheid verwachten.

Onder de bediening van Zijn Woord.

Aan den heiligen Disch.

In de binnenkamer.

Op die plaatsen der bescheiding roept Hij goetliedig weer: Zie, Ik sta aan de deur en Ik klop.

Als gij maar even gehoorzaam waart als de discipelen en discipelen, hoe vaak in uw leven zoudt gij dan Jezus zien met het geloofsoog.

Maar nu — Jezus is er wel op die plaatsen der bescheiding. Hij breekt Zijn afspraak niet. Doch gij zijt maar al te dikwijls afwezig. Gij stuurt er wel uw lichaam heen. Maar zelf blijft gij ver van daar.

Aan wien het dan te wijten, dat er zoo weinig verheffing in uw leven is?

Zoekt toch trouw de plaatsen der bescheiding.

En denkt er aan: de groote plaats der bescheiding is de hemel.

Gelijk Christus de kleine schare Zijner liefhelbers voorging naar Galilea, zoo ging Hij u voor naar den hemel.

Daar, daar zult gij Hem zien.

Daar zult gij in onverboden gemeenschap met Hem staan.

Daar zult gij van Zijn nabijheid verzadigd worden.

Het aangezicht dan naar Jeruzalem!

Het hart naar boven! O, mijn ziel!

HEPP.

GEESTELIJKE ADVIEZEN.

Mag ik ten Avondmaal gaan?

Een onzer lezers — die me verzoekt, zelfs niet door initialen zijn incognito in gevaar te willen brengen — vraagt m'n hulp in 't zoeken van een antwoord op bovenstaande vraag.

Ze beteekent bij hem wat anders dan in de meeste gevallen.

Gewoonlijk komt ze op uit de vrees, dat men geestelijk niet gerechtigd is, om aan te zitten aan den heiligsdisch.

Maar bij onzen vrager heeft ze haar aanleiding in iets anders: in zijn gezondheidstoestand.

Zonder voorzover hij weet, aan t.b.c. of een andere besmettelijke ziekte te lijden, laat zijn gezondheid veel te wenschen over, en verradt zich dat in zijn uiterlijk en gedraging aanstands voor elk die hem ziet.

Dit hield hem reeds jaren terug van het H. Avondmaal, ofschoon zijn ziel er naar uitging.

Hij vreesde, dat zijn aanzitten andere Avondmaalgangers, die aan de mogelijkheid van besmetting konden denken, zou kunnen hinderen, en zoo hun stichting in den weg staan.

En nu hij, na lang aarzelen, eindelijk op het punt staat tot het H. Avondmaal toe te gaan, is hij er nog maar half gerust op, dat hij daardoor anderen niet berooven zal van wat hij voor zichzelf begeert.

Deze vraag heeft me goed gedaan.

Ze getuigt van een teederheid, die alle gezonde Avondmaalgangers voor zich mogen bidden.

Heveel rijker zouden onze Avondmaalsvieringen zijn, en hoeveel rijker heel ons kerkelijk leven — waarvan immers het aanzitten aan den heiligsdisch het middelpunt en de hoogste niting is — als zóó de wet der liefde: „Een iegelijk zie niet op het zijne, maar ook op hetgeen dat der anderen is“, algemeene beoefening vond.

Pijnlijke vragen, als van dezen broeder — pijnlijk niet alleen voor wie er mee tobt, maar ook voor wie ze gelden — zouden dan allicht niet opkomen. Of althans geen jaar noodig hebben, om een oplossing te vinden.

Daarmee bedoel ik in 't geheel niet te zeggen, dat iemand in het geval van onzen vrager, de moeilijkheid waarvoor hij staat, kort en goed, met een beroep op zijn recht om het H. Avondmaal te ontvangen, op de liefde van de broeders en de zusters, en op de macht Gods om anderen voor besmetting te bewaren, op zij mag zetten.

Integendeel. Zulke een beroep op de macht Gods zou wel den schijn hebben van geloof, maar in zijn afwijzing van onderwerping en gehoorzaamheid aan Gods ordinarie, zou het toonen vlak het tegendeel van geloof te zijn.

Want één van Gods ordinarieën is, dat we ons wachten zullen, oot de gezondheid en het leven van onzen naaste in gevaar te brengen. En dat God in het heilige, zoowel als in het dagelijksche leven, die ordinarie geëerbiedigd wil zien, blijkt b.v. wel zeer duidelijk uit zijn voorschrift in de Mozaïsche wetten, dat onder Israël een melaatsche niet alleen van de burgerlijke samenleving, maar ook van den dienst aan het heilgdom moest worden uitgesloten.

En wat het beroep op de liefde der broeders en zusters betreft — wie liefde van anderen vraagt, zal toch wel altijd moeten beginnen met haar zólf te geven.

Hoe hebben we dan in een geval als ons hier bezighoudt te handelen?

Me dunkt, we hebben dan te beginnen met onzen Dokter te vragen, of we door aan 't H. Avondmaal deel te nemen, anderen in gevaar kunnen brengen van besmet te worden. Stelt de Geneesheer ons op dat punt volkomen gerust — dan behoeven we ons verder door niets te laten ophouden. Ook niet door de vrees, dat anderen op grond van ons uiterlijk wel eens aan gevaar voor besmetting konden denken. Want het ligt buiten onze macht, al dergelijke gedachten en vermoedens bij overangstvallige menschen te voorkomen.

We gaan dan zonder bezwaar aan het Avondmaal.

Luidt het advies van den Dokter anders; is hij van oordeel, dat ons aanzitten in meerder of minder mate gevaar voor besmetting meebrengt — dan doen we veilig met dit aan onzen Dominé of een onzer Wijkouderlingen mee te deelen, en hen te verzoeken, dat ze er, zooveel noodig, toe mee-

werken, dat we plaats kunnen nemen aan de laatste tafel, en dan zóó, dat de beker ons het laatste bereikt.

In den regel zullen we wel zelf de plaats kunnen innemen.

Op die manier hebben we ons-zelf van alle bezwaren vrijgemaakt, en alle reden van aanstoot of vrees voor anderen weggenomen.

Ik kan er inkomen, dat men er iets pijnlijk in vindt, nog niet om zijn Dokter over 't geval te raadplegen, maar wel om er ook met een der opzicht-bekkende onderlingen over te spreken. Maar wie het ernst is met het gebruik van het H. A., zal die pijn er gaarne voor over hebben om van zijn bezwaar verlost te worden. Valsche schaamte mag ons hier geen oogenblik ophouden. Er is niet de minste schande in lupus, t.b.c. of een andere besmettelijke ziekte te hebben. En het is juist die valsche schaamte voor hun ziekte, die velen een gevaar doet zijn voor hun omgeving.

Laat ons trachten ieder voor zich en in zijn eigen kring met achterstelling van eigen gevoeligheid, voor anderen te waken. Wordt dit onder ons regel, dan zal het vertrouwen in elkanders waakzaamheid, alle kleinzielige vrees doen wijken, en blijft er geen plaats meer voor de splinterige vragen die de één beker in het H. A. vóór en na onder ons deed opkomen.

Ik wensch mijn vrager een onbezorgde, blijde en gezegende Avondmaalsviering.

V.

F.

LITERATUUR EN KUNST.

Hendr. Kuypers-van Oordt, De wrok van Diederik Spijkerhoer.

Bij de Uitgeversmaatschappij „Holland“ verscheen de vorige week een boekje, dat het eerste deel is van een komende serie, die we zouden kunnen noemen de christelijke pendant van de bekende „Literaire-Luxe-reeks“. Want als deze zal zij korte, op zichzelf staande verhalen brengen, kleine romans zoo men wil, maar dan van de hand van Auteurs, die zich op het terrein der christelijke kunst een goeden naam verworven hebben. En de uitvoering, te oordeelen ten minste naar het eerste deeltje, is zoo, dat we ook te dien aanzien van een luxe reeks mogen spreken.

In het voor ons liggende boekje vinden we geen aanwijzingen omtrent deze plannen van de Uitgeefster, maar van elders zijn we er voldoende mee bekend, om ze te kunnen publiceren en de verschijning van deze serie aan te kondigen.

En dan houdt dat aankondigen onmiddellijk in een hartelijk verwelkomen. Want voor elke uitbreiding van onze christelijk-literaire kunst, die haar werkelijk vooruitbrengt, zijn we dankbaar en dat te meer, wanneer we, zoals blijkbaar hier 't geval zal zijn, boeken kunnen aanbieden, die, wat uiterlijke verzorging betreft, bij het allerbeste der moderne romankunst niet ten achter staan. Natuurlijk gaat het om den inhoud van een boek en wordt de waarde ervan uitsluitend daardoor bepaald. Maar een werkelijk literaire roman, een kunstwerk dus, dient ook in zijn uiterlijk een artistieke verschijning te zijn. 't Is zeker een van de factoren, die de aantrekkingskracht vormen van den modernen roman, dat hij er zoo aantrekkelijk uitziet, dat hij zich reeds voor het oog als kunstwerk aandient. Ook van onze christelijke romankunst, die voor het overige een zoo gansch andere richting volgt en volgen moet, kan diezelfde kracht uitgaan. In versobering en versobering van het uiterlijk ligt stellig niet dat wat haar van de niet-christelijke kunst onderscheidt. Daarom is het een verblifdend verschijnsel, dat steeds meer aan deze uitwendige, maar niettemin betekenisvolle zijde van de zaak ook door onze christelijke uitgevers de aandacht wordt gewijd.

Om deze reden dan is de nieuwe reeks, die (getuige de eerste proeve) daaromtrent de beste verwachtingen wekt, alleen reeds een welkomstwoord waard.

Maar, we zeiden het al, de inhoud van een boek beslist toch over onze waardeering. Aan schoonheid, die zich alleen tot het uiterlijke bepaalt, hebben we niets. Zelfs zou een christelijke roman, van een bijzonder fraai uiterlijk, doch als christelijk boek onbetekenend en onberedend, daar door nog te meer een teleurstelling zijn.

Nu kunnen we over de waarde van de nieuwe serie als christelijke kunst niet anders, dan onze beste wenschen uitspreken. Mwachten is hier de boodschap. Maar, wat ze in haar eerste deel brengt, geeft alle recht om ten dezen hoopvol gestemd te zijn. De inzet is goed.

Deze gelukkige inzet wordt gevormd door het boekje van Mevr. H. Kuypers-van Oordt: De wrok van Diederik Spijkerhoer.

De Schrijfster is onder ons niet een onbekende. Met „Het stille Huis“ en het voortreffelijke „Het goed van Cronaert“ (een van de fijnste literaire stillevens, die onze christelijke kunst heeft voortgebracht) heeft ze zich een blijvende plaats onder onze christelijke Auteurs verworven. En in de oriënterende critieken (wekelijks in „De Heraut“) waarmee ze velen aan zich verplicht, heeft ze herhaaldelijk bewezen met de techniek van het

literaire k-

de juiste
Min of
dramatisch
blijkt niet
teit, die v
heeft het v
op wat in
behoort te
leding. He
zich in de
en waar h
proces, is
heen leest

In kort
Diederik
zijn zoon
pleegkind
achter van
diend, en
zich veel
met een m
kind, dat i
jes haar v
diep gegrie
voorvaderl
zou moete
zoodat hij
en betreft
dorpsstraat
Van zijn
niet meer
dat, als de
meer ter l
een of an
nicht, die i
bestaan de
gemakkelijk
teverden. I
nudeel gew
zien — de
scheef de
het vernie
stuntelig en
zijn echte
gaan Spijk
nagengerech
en de levie
de neef zij
genoot mar
eens het z
haar wakke
Zij, Spijk
middelfond
de voorma
ten slotte
een boodsch
gestuurd w
Dit gege
thans wein
spanning. 2
Schrijfster
lijke conflic
valt het B
men, dat ie
voortvloei
Daar is
zell.

De Schri
karakter al
Hij was
voren in zij
gezicht. Hi
voor. Hij h
len
hield, was
van te mak
Als nu t
man, tegen
bedachtzaam
houden zo
legen in h
dan is Sp
zich geheel
tevoor de t
krigt, wat
krigen zou
In zijn v
rustig, wel
strijd, wa
is anders. I
bevestigd t
nog meer
En nu wor
anders wil
blijkt uit
laatste win
eens capit
verklaarden
zoeken. Als
leiding kw
oplossing. I
wenschen v
zijn onvred
door) Heel
stand, te v
loering zoo
En dan c
Want z'n

an de laatste
es het laatst

laats kunnen

van alle be-
van aanstoot

iets pynlijks

over 't geval
met een der

apreken. Maar
in het H. A.

ben om van
the schaatse

uden. Er is
b. c. of een

n. En het is
a ziekte, die

omgeving

en in zijn
gen gevoelig-

lids onder ons

anders waak-

terijgen, en

terijgen vragen

en na onder

gorgde, blijde

F.

rik Spijkerboer.

id" verscheen

eerste deel is

uden kunnen

de bekende

zal zij korte,

kleine romans

van Auteurs,

elijke kunst

n. En de uit-

ar het eerste

anzien van

den we geen

van de uit-

er voldoende

ceeren en de

ondigen.

middeleeuws

elke uitbrei-

st, die haar

baan en dat

hier 't geval

lie, wat uiter

beste der mo-

stiaan. Natuur

boek en wordt

bepaald. Maar

kunstwerk dus

de verschijning

toron, die de

en modern

uitziet, dat hij

werk aandacht

t, die voor het

ding volgt en

gaan. In ver-

literaire kunstwerk vertrouwd te zijn. Ze is dus

de juiste persoon om de nieuwe serie te openen.

Min of meer doet de titel van haar boekje een dramatisch verhaal verwachten. Maar die gedachte blijkt niet juist, als men lezen gaat. Want activiteit, die voor dramatische kunst voorwaarde is, heeft het weinig of niet. Veel meer valt de nadruk op wat in de christelijke kunst ook de hoofdzaak behoort te zijn, de zielkundige waarneming en ontleding. Het gebeuren, dat wordt verteld, voltrekt zich in de ziel der ten tooneele gevoerde menschen en waar het feitelijk wordt, na het innerlijke groei-proces, is het zóó simpel, dat men er bijna overheen leest.

In korte trekken is de inhoud deze.

Diederik Spijkerboer is een stugge boer, die voor zijn zoon het nichtje, dat bij hem inwoont en zijn pleegkind is, tot vrouw heeft bestemd. De zoon is echter van deze vaderlijke beschikking niet geïnd, en, tot verzet geprikkeld, trouwt hij, zonder zich veel rekenschap te geven van wat hij doet, met een meisje van het dorp, een verwend, zwak kind, dat in aardige krulletjes en vlinderige strikjes haar voornaamste verdienste heeft. De vader, diep gegriefd, verkoopt nu de boerderij, die als voorvaderlijk erfgoed op den weerspannigen zoon zou moeten overgaan, keert dezen zijn deel uit, zoodat hij zich op een huurplaats installeren kan en betreft zelf als rentenier een huisje aan de dorpsstraat, met de versmide nicht als gezellin. Van zijn zoon en diens omstandigheden wil hij niet meer hooren. Zelfs zit zijn wrok zóó diep, dat, als de dominee hem komt vermanen, hij niet meer ter kerk wil gaan en 's Zondags thuis uit een of anderen ouden Schrijver zich sticht. De nicht, die in de welgedaanheid van het renteniersbestaan de ondervonden bejegening van haar neef gemakkelijk van zich zetten kan, voelt zich zeer tevreden. De versmading is niet haar, maar zijn nadeel geweest. Want — 't was trouwens te voorzien — de zaken op de huurhoeve gaan heelemaal scheel. De vrouw kan de zorgen van het bedrijf en het vermeerdert gezin niet baas; is ziekelijk en stuntelig en de kinderen, slappe, futloze wezentjes, zijn echte armoe-schepels. Aan dezen toestand gaat Spijkerboer in zijn wrok en de nicht in haar eigengerechtigheid echter voorbij, als de priester en de leviet in de gelijkenis. Totdat op een avond, de neef zijn nicht eens aanspreekt en haar deelgenoot maakt van zijn ellende. Dan beseft ze in eens het zondige van haar houding en wordt in haar wakker de gedachte aan verwaarloosde plicht. Zij, Spijkerboers vertrouwde, is het, die hier bemiddelen moet en kan optreden en gesteund door de voormalige dienstbode en haar man, weet ze ten slotte ook te slagen. De kinderen, die met een boodschap van Aagt, de meid, naar Grootvader gestuurd worden, zijn daarvoor het middel.

Dit gegeven is betrekkelijk gewoon. 't Heeft althans weinig handeling en zeker geen dramatische spanning. Maar als men het beschouwt zóóals de Schrijfster doet, als een samenknoping van innerlijke conflicten, dan is het rijk en veelzijdig. Dan valt het licht op de activiteit der ziel en ziet men, dat ieder van deze menschen zijn strijd heeft, voortvloeiend uit zijn karakter.

Daar is in de eerste plaats Diederik Spijkerboer zelf.

De Schrijfster teekent in een enkele trek zijn karakter aldus:

„Hij was een sombere, stugge boer, met diepe voren in zijn donkeren nek en een ondoorgrondelijk gezicht. Hij stond, onvoorwaardelijk, het Behoud voor. Hij handhaafde nog patriarchale familierechten En zijn hand, welke die rechten vasthield, was te straf, om er een getemperd gebruik van te maken”

Als nu tegen den uitdrukkelijken wil van zoon en man, tegen de zorgvuldige berekeningen van zijn bedachtzaam beleid bovendien, een altijd klein-gehanden zoon zich verzet, sterker nog, dwars er tegen in handelt, is een breuk onvermijdelijk. En dan is Spijkerboer juist het type om, in wrok, zich geheel van den afvallige terug te trekken en 't voor de toekomst onmogelijk te maken, dat deze krijgt, wat hij, den weg van zijn vader volgend, krijgen zou.

In zijn wrok schijnt deze boer ijzig-sterk, hoog-rustig, welverzekerd. Maar — en dat nu is de strijd, waarvan we spraken — de werkelijkheid is anders. Het zich zelf opgelegde renteniersbestaan bevreemdt hem in 't geheel niet, hij heeft zichzelf nog meer gestraft dan den onghoorzamen zoon. En nu worstelt in hem zijn wrok met het liever-anders willen, zijn karakter met zijn ziel en — 't blijkt uit de feitelikheden van 't verhaal — de laatste wint steeds meer. Van daar dan dat hij in eens capituleert, als de kinderen van den dood-verdaarden zoon hem als Grootvader komen opzoeken. Als er van die zijde maar een kleine aanleiding kwam, die hij kon aangrijpen, was er de oplossing. Dan kon alles anders worden (dat is de wensch van z'n ziel) en behoefde hij toch niet zijn onvrede te belijden (daar werkt het karakter door). Heel goed ontleed de Schrijfster dezen toestand, te verdienstelijker, omdat ze in de detail-leering zoo streng zich beheerscht.

En dan de zoon, Simon. Ook hij heeft zijn strijd. Want z'n verzet tegen den strengen vader, was

meer opstandigheid der jeugd, meer bravour, nu eens eindelijk zelf wat te zeggen willen hebben, dan overtuiging, dat diens beslissing niet de juiste was. En zijn verlovings en huwelijks met de andere, dan de bestemde, was ook meer een reactie-aan-een nu-niet-meer terug kunnen, dan wel een alles trotseeren in groote liefde. Maar als dan de gevolgen komen van die houding, aan alle kanten even ellendig, dan ontwaakt de bezinning en met die bezinning de behoefte, om in berouw tot den in toorn afgewenden Vader terug te keeren.

Hier hebben we dan zijn strijd: heel anders van karakter, dan die van zijn Vader, omdat hij juist wel wil uitkomen voor wat hem deert (gevoelt zijn gesprek met zijn nicht) en ten slotte toch weer voortkomend uit denzelfden grond: onbevredigdheid in het gewordene, een liever-anders-willen.

Kindelijk is daar de nicht, Beertje Vos: een onbetekenend persoon, zonder uiterlijk schoon en innerlijke fermiteit. „In den stijven baaien borstrok harer welverzekerde degelijkheid volmaakt bestand tegen den waterval van 's werelds wellusten”. Haar versmading, we zezen er boven op, draagt ze gelaten: zóóals ze het heeft bij „Oome” als huishoudster en kind in huis, heeft ze 't makkelijk en goed; zelfs streelt de overvloedigheid van haar lui leventje in hooge mate haar eigeuliefde.

Deze Beertje heeft dus geen strijd. Maar, plotseling valt die over haar, geweldig, al die zelf-voldaanheid vernietigend — als ze hoort en ziet en zich bewust wordt, wat Simon lijden moet, mede door haar schuld, omdat zij niets doet om hem te helpen. En dan wordt haar strijd ten slotte dezelfde van den boer en zijn zoon: onbevredigdheid, 't beseft dat 't anders moet, de begeerte, dat 't anders wordt bij schijnbare onmogelijkheid dat het kan.

In deze analyse dan ligt de hoofdzaak van het verhaal. Want wat er aan 't eind gebeurt, de oplossing dus, is in verhouding tot het overige, ondergeschikt. Men bemerkt het eigenlijk eerst, als 't gebeurt is. Maar 't is het bekronende slot. Het „was heel eenvoudig en gewoon gegaan, zóóals de wonderen van Gods hand te geschieden plegen. (Maar) Hij, die de braafheid verbrijzeld had van Beertje Vos en den toren harer gerechtigheid ten neder geworpen, ja, tot den laatste en degelijksten boeksteen toe in smadelijk puin vergruisd — Hij had uit ouden Diederiks hart den wrok weggenomen.”

Met dezelfde vastheid, die voor het boekje karakteristiek is, wordt ook dit slot belijnd. 't Is een enkele zin, maar die geheel 't karakter van 't verhaal bepaalt en het positief-christelijke centraal maakt. Niet in overvloedigheid van woorden of opzettelijkheid van kleur, maar met de daad, in zijn wezen, is dit boekje christelijk. En in zijn goede (alleen hier en daar wat gewroegen) stylisering en voortreffelijke typeering is het literair. Een proeve dus van christelijk-literaire kunst, waarvoor we de Schrijfster dankbaar zijn.

C. T.

HET BOEK VAN DE WEEK.

Mother India by Katharine Mayo.

I.

Van dit boek schreef de gezaghebbende New Statesman:

„Het is zeer zeker het meest aangrijpend, het meest deprimeerend en tegelijkertijd het belangrijkste en waarste boek, dat in deze generatie — en sinds lang daarvoor zelfs — over Britsch-Indië geschreven is. Dit zegt ongetwijfeld veel, maar het zegt niet te veel. Mevrouw Mayo kan scherp waarnemen, kan begrijpen zonder vooroordeel, en kan schrijven óók — een combinatie van vermoogens die, ongelukkig genoeg, zeer zeldzaam is. Haar boek is zeer zwaar gedocumenteerd, bijna iedere mededeeling is een citaat, dat komt van de meest gezaghebbende zijde, en toch blijft het boek voortdurend zeer leesbaar. Men komt zelden in verzoeking een regel over te slaan, al de vierhonderd bladzijden door.

Het boek is bovenal een geweldige frontaanval op het heele maatschappelijke stelsel van Britsch-Indië in al z'n aspecten. De Engelschen hebben vermeden de waarheid omtrent deze dingen mede te deelen, maar Mevrouw Mayo heeft die geopenbaard, en nu is het geheim onthuld. Haar boek kan zeer belangrijke gevolgen hebben. Het is tegelijk een groote verdediging van en een groote aanklacht tegen het Britsch bewind in Indië.

Maar iedereen moet dit boek lezen, omdat wij in deze zaak allen verantwoordelijk zijn. Zij neemt het vooral op voor de kind-meisjes, maar het overige gedeelte van haar analyse van Indische sociale toestanden (s zeker even ontstellend en overtuigend. Zij doet de eisch van Swara) onzin schijnen, en de wil om die toe te staan bijna een misdaad. De taal van deze beoordeling moge heftig schijnen, ze is, daar zijn we zeker van, niet heftiger dan de gevoelens die, naar we verwachten mogen, zullen worden opgewekt in het gemoed van iedere normale Westersche lezer van Mevrouw Mayo's boek.”

En in de aankondiging van de Engelsche uit-

gave van dit werk dezer Amerikaansche schrijfster wordt gezegd — en geen woord er van is te veel —:

„Dit boek is totaal verschillend van eenig ander boek over Britsch-Indië, dat aan de Angelsaksische wereld is aangeboden. Het behandelt sociale factoren, het intiemere leven van de driehonderd miljoen menschen, die te zamen vormen het conglomeraat van rassen en gelooven, dat wij Britsch-Indië noemen. Het verklaart de gecompliceerde stilte welke de status en de behandeling van de vrouw in Britsch-Indië steeds heeft omgeven; de ontzettende kinderhuwelijken, welke een ellendig moederschap brengen over onrijpe menschelijke wezens; verklaart hoe het komt, dat elk jaar in Britsch-Indië twee miljoen babies sterven; hoe het komt, dat Britsch-Indië van levenskracht beroofd wordt door sexueele ongebondenheid. Het boek geeft de authentieke waarheid; z'n onthullingen worden bewezen door gezaghebbende uitspraken en onomstootelijke feiten.”

Katharine Mayo zelf schrijft in een „Woord Vooraf”:

„Het zou mij een groot genoegen wezen de vele personen, zóowel Indiërs als Engelschen, te bedanken, die op zoo hoffelijke wijze mij de toegang hebben vergemakkelijkt tot inlichtingen, documenten, en die plaatsen en zaken welke ik met eigen oogen wenschte te aanschouwen. Maar het feit, dat het onmogelijk was om vooruit te zien tot welke conclusies ik zou komen, en dat zij in geenerlei opzicht verantwoordelijk zijn voor deze conclusies, maken het ongepast om nu hun namen er aan te verbinden.

Om deze reden is het handschrift van dit boek niet ter beoordeling voorgelegd aan eenig lid van de Regering van Britsch-Indië, noch ook aan eenig Brit of Indiër, die in betrekking staat tot de officiële wereld. Het is echter doorgelezen door zekere autoriteiten van internationale standing op het gebied van de volksgezondheid, die met het terrein in Britsch-Indië bekend zijn.”

Het bovenstaande geeft voldoende het algemeen karakter van dit boek aan, en de sfeer, waarin het is ontstaan.

Het is een geweldig boek, dat schokt door zijn iel realisme.

Onbarmhartig — wat zeg ik? juist omdat haar hart was ontroerd door barmhartigheid — rukt Katharine Mayo de ongere zwachtels af van de afgrijselijke wonden, die het lichaam der Britsch-Indische samenleving al voortwoekereend verteren.

't Is niet een boek voor al te jeugdigen van jaren, ook niet voor ouderen met zwakke zenuwen. Ik meen nogal veel en velerlei gelezen te hebben, — dat ligt zoo in de aard van mijn werk. Maar zelden heb ik iets gelezen, dat mij zóó heeft aangegrepen als dit boek.

Het groeit bij het lezen op je als een nachtmerrie door de gruwelijkheid van de toestanden, die er in worden onthuld met een rustige, overtuigende waarheidsliefde, die in haar eenvoud schreeuwt tot God en de menscheid om erbarmen, om hulp voor die miljoenen kind-vrouwen, die op de allerschandelijkste manier worden mishandeld door heestachtige mannen aan wie ze zijn overgeleverd opdat deze de lusten hunner door eeuwen van geslachtelijke ongebondenheid erfelijk belaste en verzwakte lichamen zouden kunnen botvieren; mishandeld ook op een manier, die de haren ten berge doet rijzen wanneer zij — zelf nog kinderen, de zwakke stumperds! — een kind ter wereld moeten brengen en zoogenaamd bijgestaan worden door de dhar of vroedvrouw, die in haar onzegbaar vuile miserieelheid en domme onverstand haar slachtoffers zoodanige martelingen aanvoert, dat wij haar zien als een booze ghoul, die in een nacht van donkerheid en onreinheid de klauwen slaat in haar prooi.

En dit alles geschied in naam van, en wordt gesanctioneerd door, de godsdienst.

Weten onze geblaseerde Westerlingen, die zich te hoog en te zeer ontwikkeld achten voor het Christendom, en nu in de onvoldaanheid des hartes, die daarop volgen moest, zich gewend hebben naar het Oosten, naar het land van wonderen droomen en mystieke contemplatie, weten zij van de schrikbarende kanker, welke onder die zachte glans voortvreet?

Christus maakt vrij, — óók de vrouw. Het Christendom heeft aan de vrouw haar eereplaats gegeven, waarvan thans dwaze emancipatiezucht haar tracht neer te halen. De dwaze emancipatiezucht van diezelfde menschen, die de leegheid hunner ontkerende zielen trachten te vervullen met het godsdienstige „heil” uit het Oosten, — het Oosten, dat zijn dochtertjes bij miljoenen vermoordt, ze offert aan het door de godsdienst beschermd en gekoesterd monster der gepatenteerde zedeloosheid.

O zeker, het Oosten is ver, en men kan er zoo schoon over schrijven. En die droomerige Oosterlingen met hun donkere, raadselachtige oogen, kunnen, als zij hun verheven taal gaan spreken, zoo licht door de naar iets nieuws jagende Westering met de profetenmantel omhangen worden.

Hoort een dier profeten, de beroemde Bahindra-nath Tagore, spreken over de verhouding van de vrouw tot de man:

„Voor het huwelijk kan men niet vertrouwen